

Posudek bakalářské práce:

David HAJŠ, *Pamětní knihy fary Římov z let 1786–1920.*

Filosofická fakulta Jihočeské university v Českých Budějovicích, Ústav archivnictví a pomocných věd historických, České Budějovice 2019, 92 stran.

Farní kroniky, resp. farní pamětní knihy představují velmi početnou skupinu dodnes dochovaných a obsahově i typologicky velmi zajímavých rukopisů, které byly na rozdíl od podobně rozšířených obecních kronik vedeny někdy již od 17. či 18. století, přesto jich bylo historiograficky zpracováno jen nevelké množství. Je tedy ocenění hodné, že si je za téma své bakalářské práce vybral David Hajs, a sice pro faru v Římově, který je známý jako významné poutní místo a jako takový také zpracován, a to i s využitím pamětních knih, jejich komplexnímu odbornému zpracování však zatím nebyla věnována pozornost.

Bakalářská práce D. Hajše obsahuje kromě Úvodu a Závěru celkem čtyři dále strukturované kapitoly. V Úvodu (s. 8–11) autor detailně představil téma a předmět své práce – dvě římovské pamětní knihy z let 1786–1912 a 1912–1920 – a zejména její cíl, za nějž stanovil zkoumání systému vedení kroniky u jednotlivých autorů jak po formální, tak i obsahové stránce. Přiblížil a stručně kriticky zhodnotil také nejdůležitější odbornou literaturu k tématu.

Další poměrně rozsáhlá kapitola (s. 12–21) je věnována historii římovské obce a farnosti, jejichž vývoj byl vzájemně propojený; v tomto případě se nutně jedná o kompilativně pojaté pasáže zpracované na základě dosavadní literatury, s nimiž se ovšem autor vypořádal úspěšně. Další kapitoly pak již představují jeho vlastní přínos. První z nich přináší vnější kritiku obou zkoumaných farních kronik (s. 22–26), kde je největším úskalím rozdílné označování stran, resp. listů (jehož ujasnění je důležité i pro přesné citování); opomenut nebyl ani jazyk a písmo knih. Samotný obsah obou knih přibližuje kapitola nazvaná „Kategorizace obsahu farních kronik“ (s. 27–37), která stručně, ale výstižně představuje strukturu, danou autory kronik (s. 27), a poté konkrétní náplň jednotlivých částí, což vytváří i vhodný základ pro případné srovnání s jinými rukopisy tohoto typu.

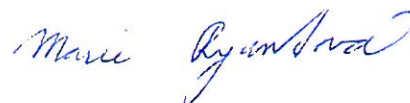
Nejrozsáhlejší (takřka čtyřicetistránkovou) – a současně nejzajímavější a nejpřínosnější (ale v podstatě i nejinovativnější) – část bakalářské práce D. Hajše představuje její čtvrtá kapitola, která právě v duchu stanoveného cíle práce obsahuje „analýzu autorů knih dle kronikářských záznamů“ (s. 38–74). V jejích jednotlivých podkapitolách autor postupně v chronologickém sledu představuje všech osm autorů záznamů v obou kronikách, přičemž věnuje pozornost nejen jejich osobám, ale soustřeďuje se zejména na charakteristiku a kritické zhodnocení jejich textů, včetně jejich cílů, vnější formy a také toho, co naopak v jejich zápisech chybí, cenné je rovněž vzájemné srovnávání farářů a jejich přístupu. Takto provedená detailní analýza umožnila D. Hajšovi formulovat dosti rozsáhlý Závěr (s. 75–78, což nebývá v bakalářských pracích časté), v němž přesvědčivě doložil především proměnu původní, takřka úřední knihy, v „de facto svérázný ego-dokument, sloužící alespoň do určité míry i pro prezentaci autorských postojů a názorů na témata celosvětového významu“ (s. 77), záslužně nastínil i možnosti dalšího výzkumu.

Součástí bakalářské práce je obligátní seznam pramenů a literatury (s. 79–81) a seznam zkratk (s. 82) stejně jako vhodně zvolených příloh (s. 83), které přinášejí především ukázky písma jednotlivých farářů (s. 84–92).

K práci nemám zásadní připomínky, snad jen k antisemitismu J. Pauluse se nabízí otázka, zda nemohl být ovlivněn „Protokoly sionských mudrců“ (tj. podvodným dokumentem, který sloužil jako záminka a zdůvodnění antisemitismu na počátku 20. století). Zajímavá by byla v některých případech také konfrontace s dalšími prameny (např. úředními spisy), to však nebylo cílem už tak rozsáhlé práce, alespoň některé další prameny přitom autor využil.

Bakalářská práce Davida Hajse zaslouží ocenění nejen proto, že rozšířila řady prací věnovaných farním kronikám, ale zejména pro vykročení z tradičního záběru a zaměření na jiné aspekty – což představuje i určitou kompenzaci toho, že římovské kroniky již byly z obsahového hlediska využívány. Cíle, které si D. Hajs vytyčil, se mu podařilo splnit, a to velmi zdařile, zejména díky detailní analýze textů jednotlivých farářů, která umožnila formulaci přesvědčivých závěrů. Zdůraznit bych chtěla nejen promyšlený přístup a důsledné sledování vytyčeného cíle, ale i značnou míru samostatnosti jeho práce a také již připomenutý rozsah (odpovídající pracím diplomovým). Bakalářská práce má i vhodně zvolenou strukturu a také jazykově a stylisticky je vyhovující, je psána čtivě a srozumitelně, v podstatě bez výrazných překlepů, gramatických chyb či chyb v interpunkci. Bakalářská práce Davida Hajse tak je zajímavá nejen pro poznání obou římovských pamětních knih, ale představuje i cenný příspěvek ke studiu farních kronik obecně. Rozhodně splňuje požadavky kladené na tento typ prací, neshledávám na ní zásadní nedostatky, a proto ji ráda doporučuji k obhajobě a navrhuji klasifikovat stupněm **v ý b o r n ě**.

V Praze dne 21. srpna 2019

Doc. PhDr. Marie Ryantová, CSc.